

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 801-01/17-2/
Ljubljana, 28. 3. 2017

EPA 1807-VII

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Poročilu o okolju v Republiki Sloveniji 2017

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 92. seji 27. 3. 2017 obravnavala Poročilo o okolju v Republiki Sloveniji 2017 (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Poročilo je Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo 2017 v skladu z Zakonom o varstvu okolja in Zakonom o ohranjanju narave in na podlagi številnih monitoringov, strokovnih podlag in kazalcev stanja okolja, ki jih pridobiva Agencija za okolje. Prikaz stanja okolja zajema obdobje 2009–2015 na podlagi zadnjih razpoložljivih podatkov. Ključno sporočilo je, da splošna ocena trendov varstva okolja kaže doseganje ciljev, izjemo predstavljajo predvsem biotska raznovrstnost in onesnaženje zraka z delci PM10 ter prizemnim ozonom. Za večino elementov varstva okolja prevladuje trend izboljšanja stanja, kar je tudi posledica načrtovanja okoljske politike in celovite okoljske zakonodaje ter izvajanja ukrepov v zadnjih desetletjih. Zmanjšali so se predvsem izpusti nekaterih onesnaževal v zrak in vodo, ravnanje z odpadki je boljše, okrepljena so prizadevanja za ohranjanje biotske raznovrstnosti, boljše so razumljeni povzročitelji okoljskih izzivov. Ob tem pa je zaskrbljujoče stanje na posameznih omejenih lokacijah, in sicer na področju kakovosti zraka in onesnaženosti tal, večji napredek je potreben za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostne rabe prostora ter pri prilagajanju podnebnim spremembam ter pri konceptu krožnega gospodarstva. Poročilo bo osnova za nacionalni program varstva okolja za obdobje 2018–2030, ki bo obravnaval vsebinske sklope (naravni kapital, gospodarno z viri in nizkoogljično gospodarstvo ter okoljska tveganja), ki so izbrani na podlagi 7. okoljskega akcijskega programa EU. Predstavnici Ministrstva za okolje in prostor sta z odgovori na vprašanja in dodatnimi pojasnili podrobneje predstavili poročilo.

Komisija poudarja, da je poročilo kakovostno, strukturirano in odraz dejanskega stanja okolja ter s številnimi okoljskimi podatki dobra podlaga za pripravo nacionalnega programa varstva okolja za obdobje po 2018. Prav tako so predstavljeni kazalci stanja okolja osnova za načrtovanje razvojnih politik na vseh

področjih družbenega razvoja (npr. zdravstvo, kmetijstvo, gospodarstvo, prostorsko načrtovanje).

V razpravi so člani komisije, ki v Državnem svetu zastopajo lokalne in funkcionalne interese, izpostavili naslednja mnenja in dileme v zvezi s stanjem okolja in ravnanji odgovornih na tem področju:

- Glede na to, da v Savinjsko-šaleški regiji ni zaznati sprememb glede ravnanja in odgovornosti tistih, ki posegajo v prostor, komisija predlaga, da Ministrstvo za okolje in prostor pripravi (zakonske) ukrepe, s katerimi bi preprečili in sankcionirali posege v prostor z negativnimi posledicami za okolje in zdravje ljudi. Prav tako je treba okrepiti inšpekcijski nadzor. Medtem ko so v preteklosti energetske družbe (TEŠ in Premogovnik Velenje) ravnale odgovorno in s ciljem čim manjšega onesnaževanja okolja pristopile k sanaciji in odpravi posledic rudarjenja in pridobivanja električne energije, zadnja leta te okoljske odgovornosti energetske družbe ne uresničujejo več. Med drugim lokalno okolje že dlje časa opozarja pristojne organe, da usedalnik TEŠ ni vodotesen. Z ekološko sanacijo blokov TEŠ v preteklosti in daljinskim ogrevanjem se je stanje okolja (tla in zrak) v Šaleški regiji bistveno izboljšalo, vendar pa današnje opuščanje skrbi za okolje lahko stanje poslabša.
- Na vprašanje, s kakšnimi ukrepi se bo zasledoval cilj prostorske politike (večja uporaba pozidanih in opuščanih območij) na degradiranih urbanih območjih, je bilo pojasnjeno, da bo nacionalni program varstva okolja opredelil sanacijske ukrepe. Komisija ob tem opozarja na obširno degradirano območje na Jesenicah (skoraj 40 ha), ki je v lasti SIJ - Slovenske industrije jekla in solasti države ter ima relativno visoko ceno, pri čemer bo moral potencialni investitor prevzeti odgovornost za sanacijo.
- Komisija opozarja na prizadetost večjega dela Črnomlja zaradi prašičje farme in bioplinarne. Problematična je uporaba gnojevke po kmetijskih površinah, saj se namesto metode pršenja izvaja točkovni odvoz gnojnice. Gnojevka ne povzroča le neznosnega smradu, ampak ima škodljive in nepredstavljive posledice za varstvo voda in tal na občutljivem belokranjskem krasu. Komisija je bila seznanjena, da zakonske osnove za urejanje vprašanja smradu ni, so le smernice dobre prakse, kar pa ni osnova za inšpekcijsko nadzorstvo. Komisija apelira, da Ministrstvo za okolje in prostor tej problematiki posveti večjo pozornost.
- Prekomerna onesnaženost zraka z delci PM10 v Sloveniji (npr. Zasavje) je tudi posledica slabega socialnega stanja prebivalcev, ki zaradi finančnih težav uporabljajo zastarele kurilne naprave in v njih (nepravilno) kurijo drva. Ker finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav na trdna goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso (prek Eko sklada) v veliko primerih ne zadoščajo, bi kazalo razmisliti tudi o subvencioniranju nakupa goriva, saj se zaradi (previsokih) stroškov goriva marsikdo ne odloči za menjavo kurilne naprave.
- Tako resorno ministrstvo kot Agencija za okolje imata zgledno urejeno spletno stran za ozaveščanje javnosti o stanju okolja. Prav tako lahko prebivalci dobijo v lokalnih biltenih številne okoljske informacije. Zaradi pomembnosti zavedanja o

okoljski odgovornosti vseh nas bi bilo smiselno uveljaviti tudi druge načine ozaveščanja javnosti, npr. z informacijami o stanju posameznih segmentov okolja na položnicah (npr. na položnici za vodo o stanju vode). Ker gre za lokalne gospodarske javne službe, bi kazalo razmisliti o sprejetju zakonske osnove za obvezno ozaveščanje uporabnikov storitev javnih služb na področju varstva okolja.

- Medtem ko je bilo na eni strani opozorjeno, da je v preteklosti intenzivno kmetijstvo povzročilo onesnaženje podtalnice, danes pa so na vodovarstvenih območjih kmetijska gospodarstva upravičena do subvencij, je bilo na drugi strani izpostavljeno, da kmetje niso sami predpisali škropiv, ampak so uporabljali le to, kar je ponudila industrija, hkrati pa morajo danes pri opravljanju kmetijske dejavnosti slediti številnim evropskim zahtevam. Glede na slabo samooskrbo s hrano (npr. le okoli 20 % s prašičjim mesom) komisija opozarja, da je treba na najvišji ravni sprejeti dogovor o tem, katere dejavnosti se bodo opravljale na posameznih kmetijskih površinah.
- V preteklosti se je ogrevanje z lesno biomaso spodbujalo, danes pa ugotavljamo, da je tovrstna kurjava z vidika kakovosti zraka problematična. V zvezi s tem je bilo komisiji pojasnjeno, da je predvsem problematično kurjenje v starih kurilnih napravah, ki ne izpolnjujejo okoljskih standardov, poleg tega na višje emisije vpliva tudi nepravilno kurjenje. Zato so oz. bodo ukrepi usmerjeni v ozaveščanje ljudi o pravilnosti kurjenja, subvencioniranje priključevanja na daljinsko ogrevanje ter menjave zastarelih kurilnih naprav z novimi, kar je tudi trend v EU.
- Komisija opozarja na reko Krupo v Beli krajini, kjer je zaradi onesnaženosti s PCB prepovedan ribolov in vsakršna raba vode, kar pa, kljub problematičnosti, v poročilu ni posebej navedeno. Glede na to, da so lokacije odloženih sodov z vsebnostjo PBC (nastali pri proizvodnji kondenzatorjev v Iskri Kondenzatorji v Semiču), neznane, se ne ve, kje in koliko je v Beli krajini še PCB.
- V povezavi z biotsko raznovrstnostjo in izginjanjem ptic komisija opozarja na problem kormoranov, ki množično plenijo ribe, pri čemer ribiči nimajo na voljo nobenih ukrepov za njihovo preganjanje.
- V zvezi z zahtevo Ministrstva za okolje in prostor, da morajo nekatere občine spremeniti odloke na način, da bi bila obdelava bioloških odpadkov prepuščena trgu in ne predmet občinske gospodarske javne službe, kar povzroča spor z Mestno občino Ljubljana, je bilo pojasnjeno, da v skladu z veljavno zakonodajo obdelava bioloških odpadkov ni občinska gospodarska javna služba. V pripravi so spremembe strategije ravnanja z odpadki, vendar še ni jasno, ali bo na področju obdelave bioloških odpadkov prišlo do sprememb ali ne.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.